
GREEN DEAL

Kestävän purkamisen green deal -sopimus

1

OSAPUOLET

Tämän sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta ympäristöministeriö (myöhemmin ministeriö) ja purkutoiminnan puolesta kiinteistöjen ammattimaisten omistajien, kiinteistösijoittajien, toimitilajohdon ja rakennuttajien järjestö RAKLI ry (myöhemmin yhdistys). Mikä tahansa sopimuksen tavoitteiden edistämisen kannalta oleellinen yritys, kunta tai muu yhteisö voi sitoutua tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen sopimuksen kohdassa 5 esitetyllä tavalla ja sitoutumalla sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja vähintään sopimuksen kohdassa 5 määriteltyjen toimenpiteiden toteuttamiseen.

2

LÄHTÖKOHDAT JA MÄÄRITELMÄT

Ilmastotavoitteiden kiristymisen ja niiden saavuttamista merkittävästi edistävän kiertotalouden myötä purkamisen, sekä rakennus- ja purkumateriaalien rooli rakentamisen ohjauksessa korostuu. Sopimuksen taustalla ovat direktiivi 2008/98/EY jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta, sekä EU:n direktiivi 2018/851 jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta. Jätedirektiivin mukaisesti vaarattoman rakennus- ja purkujätteen valmistelua uudelleenkäytettäväksi, kierrätystä ja muuta materiaalien hyödyntämistä on lisättävä vähintään 70 painoprosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Suomessa syntyy noin 1,6 miljoonaa tonnia rakennus- ja purkujätettä, josta suurin osa, noin 85 prosenttia, syntyy korjaamisessa ja kokonaisten rakennusten purkamisessa. Viimeisen arvion mukaan rakennus- ja purkujätteiden materiaalina hyödyntämistä oli vuonna 2017 noin 54 prosenttia.

Ympäristöministeriön tavoitteena on luoda hyvät edellytykset rakennus- ja purkumateriaalien korkeatasoiselle hyödyntämiselle. Ministeriö julkaisi loppuvuonna 2019 kolme opasta sisältävän materiaalitehokkaan purkamisen ohjeistuksen. Yksi oppaista tuo käyttöön purkukartoituksen, uuden vapaaehtoisen menettelytavan purkamisessa syntyvien materiaalien inventointiin ja hyödynnettävyyden arviointiin. Purkukartoituksen käytön edistäminen on tämän green deal -sopimuksen keskeinen tavoite.

Sopimuksessa tarkoitetaan:

- *materiaalitehokkaan purkamisen ohjeistuksella* ministeriön oppaita Purkutyöt - opas tekijöille ja teettäjiille (YM 2019:29), Purkukartoitus - opas laatijalle (YM 2019:30) ja Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa: Hankintaopas (YM 2019:31);
- *purkukartoitusoppaalla* ministeriön opasta Purkukartoitus - opas laatijalle (YM 2019:30);
- *hankintaoppaalla* ministeriön opasta Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa: Hankintaopas (YM 2019:31);
- *purkukartoituksella* ministeriön purkukartoitusoppaassa kuvattua toimenpidettä, joka sisältää haitta-ainekartoituksen ja purkumateriaaliselvityksen;
- *purkuhankkeiden vapaaehtoisella hankintakriteeristöllä* ministeriön hankintaoppaassa kuvattua kriteeristöä;
- *markkinapaikalla* (verkko)palvelua, jossa myydään tai välitetään muun muassa purkamisessa syntyviä purkumateriaaleja, esimerkiksi Materiaalitori;
- *korjaus- ja purkuhankkeella* kaikkia kokonaisten rakennusten purkuhankkeita sekä sellaisia korjaushankkeita, joissa syntyy merkittävä määrä purkumateriaaleja. Tämän sopimuksen piiriin sisältyvät vähintään niin kutsutut laajamittaiset korjaukset, jotka määrittellään ympäristö-

ministeriön asetuksen 4/13 (rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä) perustelumuiotiossa, mikäli näissä laajamittaisissa korjauksissa syntyy merkittävä määrä purkumateriaaleja (kannustetaan toteuttamaan purkukartoitus myös tätä pienempien purkujen yhteydessä, joissa kierrätyspotentiaali on purettavan materiaalin osalta merkittävä ja kartoitus taloudellisesti tarkoituksenmukainen);

- *purkumateriaalilla* purkutoimenpiteessä (kokonaisen rakennuksen purku tai osapurku) rakennuksesta poistettavaa materiaalia;
- *kierrätyksellä* toimintaa, jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen; jätteen kierrätyksenä ei pidetä jätteen hyödyntämistä energiana eikä jätteen valmistamista polttoaineeksi tai maantäyttöön käytettäväksi aineeksi;
- *uudelleenkäytöllä* tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu;
- *koulutuskokonaisuudella* sopimuksen puitteissa ja sen tavoitteita edistävien seuraavien koulutuskokonaisuuden osa-alueiden suunnittelua, rahoittamista ja/tai toteuttamista: 1) purkuhankkeita käsittelevä roadshow, 2) purkukartoituksen helpdesk-toiminta sopimuksen toteuttamisen alkuvaiheessa, ja 3) mahdollisuuksien mukaan toimenpiteet kestävän purkamisen ja purkumateriaalin uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämisen toimintatapojen (muun muassa purkukartoituksen) sisällyttämiseksi osaksi keskeisintä ammatillista koulutusta; ja
- *sitoumuksella* yrityksen, kunnan tai muun yhteisön sitoutumista tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa määriteltyjen niitä koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sitoumus tehdään sitoumus2050.fi-sivustolla. Tällä sopimuksella ja siihen tehdyillä sitoumuksilla sopimusosapuolet ja sitoumuksen tehneet yritykset, kunnat tai muut yhteisöt sitoutuvat omalta osaltaan edistämään yhteiskuntasitoumuksen periaatteiden toteutumista. Yhteiskuntasitoumus on Suomen kestävän kehityksen toimikunnan tulkinta siitä, mitä kestävä kehitys tarkoittaa. Siinä sovitaan toimintatavoista ja tavoitteista, joilla julkishallinto yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää kestävää kehitystä.

3

SOPIMUKSEN TAVOITTEET

Sopimuksen tavoitteena on edistää korjaus- ja purkuhankkeissa syntyvien purkumateriaalien markkinoiden toimivuutta ja siten lisätä purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä. Sopimuksella pyritään:

- parantamaan korjaus- ja purkuhankkeissa syntyviin purkumateriaaleihin liittyvän ennakkotiedon keräämistä ja laatua, sekä purkumateriaalien uudelleenkäytön ja kierrättämisen ennakkosuunnittelua ja toteutusta edistämällä purkukartoituksen käyttöön ottoa niin, että **yhdistyksen kiinteistöomistajajäsenten tämän sopimuksen määritelmän mukaisista korjaus- ja purkuhankkeista 50 prosentissa on vuoden 2022 loppuun mennessä ja 75 prosentissa vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettu purkukartoitus ennen purkuluvan hakemista;**
- vahvistamaan purkumateriaaleihin liittyvää tietopohjaa keräämällä purkukartoituksessa tietoja ennakkoon arvioituista tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyvistä purkumateriaaleista, sekä niiden purkukartoituksessa tunnistetusta uudelleenkäyttö- ja kierrätyspotentiaalista;
- edistämään purkukartoituksessa tunnistettujen rakennusosien ja purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä (esimerkiksi ilmoittamalla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa uudelleenkäytön ja kierrätyksen näkökulmasta mahdollisesti potentiaaliset materiaalit tarvittavilta osin johonkin markkinapaikkaan kuten Materiaalitoriin); ja

- kehittämään olemassa olevien purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä edistävien työkalujen (purkukartoitus ja Materiaalitori) toiminnallisuuksia ja mahdollisuuksien mukaan materiaalitehokkaan purkamisen ohjeistusta, sekä tukemaan mahdollisuuksien mukaan tiedonsiirron kehittämistä yleisesti (mukaan lukien uusien digitaalisten työkalujen kehittäminen).

Sopimuskauden aikana voidaan sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä tavoitteita päivittää ja uusia tavoitteita lisätä, mikäli esimerkiksi tekninen tai käytäntöjen kehitys, tiedon lisääntyminen tai uudelleenkäyttöä tai kierrättämistä koskevat tavoitteiden muutokset edellyttävät tavoitteiden uudelleen määrittelyä. Sopimus on ensivaiheessa suunnattu kiinteistöomistajille, mutta sopimusta voidaan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan päivittää koskemaan myös infrapurkamista, mikäli myöhemmin tunnistetaan hyviä toimintatapoja, joilla voidaan sopimuksen kautta tukea kestävää infrapurkamista ja purkamisessa syntyvien purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä. Mikäli sopimusta päivitetään/täydennetään myöhemmin esimerkiksi asettamalla sopimukselle uusia tavoitteita, päivitetään/täydennetään samalla tarvittaessa sopimusosapuolia ja sopimusosapuolten ja sitoumuksen tekevien yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen toimenpiteitä. Sopimuksen johtoryhmä päättää sopimuksen sisällön päivittämisestä/täydentämisestä.

4

ALLEKIRJOITTAJAOSAPUOLTEN VELVOITTEET

4.1 Yhdistys

Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistys:

- kannustaa ja opastaa jäseniään liittymään sopimukseen;
- viestii sopimuksen tavoitteista, hyödyistä ja saavutetuista tuloksista jäsenistölleen, sekä yleisesti kiinteistö- ja rakennusosalalla;
- tarjoaa jäsenilleen suunnattua viestintää ja tietoa liittyen muun muassa purkukartoituksen laadintaan, purkuhankkeiden vapaaehtoisen hankintakriteeristön käyttämiseen, markkinapaikkojen hyödyntämiseen ja purkumateriaalien asianmukaiseen ja tehokkaampaan uudelleenkäyttöön ja kierrättämiseen;
- edistää yhteistyössä ministeriön kanssa kiinteistöomistajien ja korjaus- ja purkuhankkeita sekä purkukartoituksia toteuttavien tahojen välistä yhteistyötä olemassa olevien käytäntöjen ja uusien toimintamallien kehittämiseksi, hyvien käytäntöjen kartoittamiseksi ja palautteen keräämiseksi käytettyjen menettelyiden ja työkalujen (muun muassa purkukartoitus ja Materiaalitori) toimivuudesta, sekä toteuttaa yhteistyössä ministeriön kanssa tilaisuuksia, missä jaetaan kerättyä tietoa ja kokemuksia muun muassa purkukartoituksen toteuttamisesta, markkinapaikkojen hyödyntämisestä, sekä toimivista käytännöistä ja toimintamalleista;
- osallistuu tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyviin purkumateriaaleihin liittyvän tiedon raportoinnin ja keräämisen kehittämiseen yhdessä ministeriön kanssa;
- osallistuu tarvittaessa koulutuskokonaisuuden sisällön suunnitteluun ja valmisteluun, sekä kokonaisuuteen liittyvien mahdollisten ministeriön kanssa yhteistyössä toteutettavien koulutustilaisuuksien toteuttamiseen;
- raportoi tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista, sekä saavutetuista tuloksista ministeriölle kohdassa 6 sovitulla tavalla; ja
- osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen ministeriön kanssa.

4.2 Ministeriö

Tavoitteiden saavuttamiseksi ministeriö toimialansa puitteissa sekä ottaen huomioon käytettävissä olevat keinot ja resurssit:

- selvittää ja edistää erilaisia kestävä purkamisen ja kiertotalouden edistämiseen tähtäviä toimenpiteitä;
- jatkokehittää tarvittaessa Materiaalitorin ja purkukartoituksen toiminnallisuuksia;
- vastaa koulutuskokonaisuuden osa-alueiden 1) ja 2) suunnittelusta, toteuttamisesta ja/tai rahoittamisesta, sekä edistää kestävä purkamista ja purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä tukevien toimintatapojen (mukaan lukien purkukartoituksen laatiminen) hyödyntämistä ja niihin liittyvän osaamisen lisäämistä koulutusohjelmien ja koulutustilaisuuksien valmistelun ja mahdollisen toteutuksen avulla (koulutuskokonaisuuden osa-alue 3). Koulutuskokonaisuutta suunnitellaan ja valmistellaan, ja mahdollisia kokonaisuuteen liittyviä koulutustilaisuuksia toteutetaan tarvittaessa yhteistyössä yhdistyksen kanssa;
- edistää yhteistyössä yhdistyksen kanssa kiinteistöomistajien ja korjaus- ja purkuhankkeita sekä purkukartoituksia toteuttavien tahojen välistä yhteistyötä olemassa olevien käytäntöjen ja uusien toimintamallien kehittämiseksi, hyvien käytäntöjen kartoittamiseksi ja palautteen keräämiseksi käytettyjen menettelyiden ja työkalujen (muun muassa purkukartoitus ja Materiaalitori) toimivuudesta, sekä toteuttaa yhteistyössä yhdistyksen kanssa tilaisuuksia, missä jaetaan kerättyä tietoa ja kokemuksia muun muassa purkukartoituksen toteuttamisesta, markkinapaikkojen hyödyntämisestä, sekä toimivista käytännöistä ja toimintamalleista;
- vahvistaa purkumateriaaleihin liittyvää tietopohjaa (muun muassa sopimuksen vaikuttavuuden seurannan tueksi ja hyödynnettäväksi mahdollisesti tarvittavan muun ohjauksen suunnittelun pohjana) koostamalla purkukartoituksissa kerättyjä tietoja ennakkoon arvioituista tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyvistä purkumateriaaleista, sekä niiden purkukartoituksessa tunnistetusta uudelleenkäyttö- ja kierrätyspotentiaalista;
- kehittää tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyviin purkumateriaaleihin liittyvän tiedon raportointia ja keräämistä yhdessä yhdistyksen kanssa;
- toteuttaa tarvittaessa sopimuksen tavoitteita edistäviä taustaselvityksiä;
- sitoutuu seuraamaan sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja arvioimaan sopimuksen vaikuttavuutta, sekä laatimaan yhteenedot sopimusosapuolten ja sopimukseen sitoumuksella sitoutuneiden yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista sopimuksen kohdassa 6 sovitulla tavalla;
- viestii sopimuksen tavoitteista, hyödyistä ja saavutetuista tuloksista; ja
- arvioi tarvetta sopimuksen täydentämiselle, päättää tarvittaessa sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä, sekä osallistuu tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen yhdistyksen kanssa.

5

YRITYSTEN, KUNTIEN JA MUIDEN YHTEISÖJEN LIITTYMINEN SOPIMUKSEEN

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yritykset, kunnat tai muut yhteisöt voivat sitoutua sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja vähintään alla määriteltyjen toimenpiteiden toteuttamiseen tekemällä erillisen sitoumuksen [sitoumus2050.fi](https://www.sitoumus2050.fi)-sivustolla. Sivustolla on ohjeistettu tarkemmin, miten sitoumus tehdään ja mitä sitoumuksen tekijöiltä veloitetaan. Ministeriö hyväksyy erikseen tehdyt sitoumukset.

Mikä tahansa sopimuksen tavoitteiden edistämisen kannalta oleellinen yritys, kunta tai muu yhteisö voi sitoutua tähän sopimukseen edellyttäen, että sen tekemä sitoumus täyttää green deal -sitoumuksille asetetut vaatimukset. Sitoumus on asetettujen vaatimusten mukainen, kun se on laadittu noudattaen green deal -sopimuskohtaista sitoumusten tekemiseen liittyvää ohjeistusta (julkaistu [sitoumus2050.fi](https://www.sitoumus2050.fi) -sivustolla). Tehdessään sitoumuksen yritys, kunta tai muu yhteisö hyväksyy samalla tämän sopimuksen sisällön ja yhteiskuntasitoumuksen periaatteet. Sitoumuksen tekevän yrityksen, kunnan tai muun yhteisön ei tarvitse olla yhdistyksen jäsen.

Tehdessään sitoumuksensa yritys, kunta tai muu yhteisö sitoutuu sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja vähintään alla määriteltyjen toimenpiteiden toteuttamiseen pääsääntöisesti kaikkien omistamiensa ja/tai toteuttamiensa tämän sopimuksen määritelmän mukaisten korjaus- ja purkuhankkeiden osalta. Erityisestä syystä ja erikseen ministeriön kanssa näin sovittaessa voidaan sopimuksen määritelmän mukainen yksittäinen korjaus- ja purkuhanke jättää tehdyn sitoumuksen ulkopuolelle.

Kukin yritys, kunta tai muu yhteisö määrittelee sitoumuksessaan omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan oman toiminnan luonteen perusteella. Edistääkseen edellä kohdassa 3 kuvattujen tavoitteiden ja pyrkimysten saavuttamista yritykset, kunnat ja muut yhteisöt toteuttavat seuraavista toimenpiteistä kaikki pakollisiksi määritellyt toimenpiteet (yhteensä neljä toimenpidettä) ja vähintään yhden muista toimenpiteistä:

Pakolliset toimenpiteet

- edellyttää, että pääsääntöisesti kaikissa omistamissaan ja/tai toteuttamissaan tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa toteutetaan purkukartoitus purkukartoitusopasta hyödyntäen;
- sitoutuu raportoimaan ennakoon arvioidut sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyvät purkumateriaalit purkukartoitusopasta hyödyntäen täyttämällä purkukartoitukseen tarkoitettun excel-tiedoston ja toimittamalla tiedot ministeriön määrittelemään kohteeseen (excel on ladattavissa [sitoumus2050.fi](https://www.sitoumus2050.fi) -sivustolta ja sitoumuksen tekemiseen liittyvässä ohjeistuksessa on kuvattu tarkemmin exceliin liittyvät toimituskäytännöt);
- kehittää toimintaansa edistämään purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä kokonaisvaltaisesti tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissaan; ja
- jakaa tietoa purkukartoituksesta ja markkinapaikoista kuten esimerkiksi Materiaalitorista purkukartoituksia sekä tämän sopimuksen määritelmän mukaisia korjaus- ja purkuhankkeita toteuttaville tahoille.

Muut toimenpiteet

- edistää purkukartoituksessa tunnistettujen rakennusosien ja purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä ilmoittamalla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa materiaalit tarvittavilta osin johonkin markkinapaikkaan kuten Materiaalitoriin;
- hyödyntää purkuhankkeiden vapaaehtoista hankintakriteeristöä osin tai kokonaisuudessaan omissa hankinnoissaan; tai
- kehittää toimintaansa ja pyrkii hyödyntämään purkumateriaaleista, sekä niiden uudelleenkäyttö- ja kierrätyspotentiaalista purkukartoituksen yhteydessä kerättyä tietoa tämän sopimuksen määritelmän mukaisten korjaus- ja purkuhankkeiden suunnittelussa ja/tai hankinnassa materiaalien uudelleenkäytön edistämiseksi ja tehokkaammaksi kierrättämiseksi.

Lisäksi yritykset, kunnat ja muut yhteisöt voivat toteuttaa muita toimenpiteitä tämän sopimuksen määritelmän mukaisissa korjaus- ja purkuhankkeissa syntyvien purkumateriaalien uudelleenkäytön ja kierrättämisen edistämiseksi.

6

RAPORTOINTI

Sopimuksen johtoryhmä seuraa vuosittain:

1. a) yhdistyksen tämän sopimuksen mukaisen sitoumuksen tehneiden kiinteistöomistajajäsenten sellaisten tämän sopimuksen määritelmän mukaisten korjaus- ja purkuhankkeiden määrää, joissa on toteutettu purkukartoitus, sekä b) näiden hankkeiden arvioitua osuutta kaikkien yhdistyksen kiinteistöomistajajäsenten tämän sopimuksen määritelmän mukaisista korjaus- ja purkuhankkeista;
2. tämän sopimuksen mukaisen sitoumuksen tehneiden muiden kuin yhdistyksen kiinteistöomistajajäsenten sellaisten tämän sopimuksen määritelmän mukaisten korjaus- ja purkuhankkeiden määrää, joissa on toteutettu purkukartoitus;
3. ministeriön, yhdistyksen ja sitoumuksen tehneiden yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen tekemiä toimenpiteitä, sekä niiden edistymistä ja vaikuttavuutta.

Vuosittainen yritys-, kunta- tai yhteisökohtainen tieto suunnitteilla olevista/toteutetuista tämän sopimuksen määritelmän mukaisista korjaus- ja purkuhankkeista ja niistä toteutetuista purkukartoituksista raportoidaan sitoumus2050.fi -sivuston kautta. Yhdistys vastaa kohdan 1 b) osuuden arvioinnista sitoumussivuston kautta ja jäsenistöltään erikseen keräämänsä tiedon pohjalta. Yhdistyksen jäsenistön omistamat kiinteistöt edustavat noin 75 prosentin osuutta ammattimaisen kiinteistömarkkinan koosta.

Yhdistys raportoi tekemistään toimenpiteistä kalenterivuositain suoraan ministeriölle. Raportoinnista tulee ilmetä yhdistyksen toteuttamat toimenpiteet kuvauksineen ja arvio toimien vaikuttavuudesta ja saavutetuista tuloksista. Mahdollisuuksien mukaan toimien laajuudesta, vaikuttavuudesta ja saavutetuista tuloksista raportoidaan kvantitatiivisten mittarien avulla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Sitoumuksen tehneet yritykset, kunnat ja muut yhteisöt raportoivat toteuttamistaan toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista kalenterivuositain sitoumus2050.fi -sivustolla. Raportointi tapahtuu aina raportointivuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Ministeriö

koostaa yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen sitoumus2050.fi -sivustolla raportoimista toimenpiteistä ja tuloksista sekä sopimusosapuolten tekemistä toimenpiteistä ja sopimuksen kautta saavutetuista tuloksista vuosittaisen yhteenvedon johtoryhmän hyödynnettäväksi.

Lisäksi ministeriö laatii tai teettää osin tai kokonaisuudessaan ulkopuolisella riippumattomalla taholla viimeistään kolmen (3) vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä kokonaisvaltaisen arvioinnin sopimuksessa mainittujen toimenpiteiden vaikutuksista ja tehokkuudesta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Samalla arvioidaan yleisesti sopimuksen vaikutuksia. Tämän arvioinnin jälkeen sopimuksen kokonaisvaltainen arviointi tehdään tai teetetään aina tarvittaessa. Kokonaisvaltaisen sopimuksen vaikutusten ja tehokkuuden arvioinnin tulokset julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla.

Jos kokonaisvaltaiset arvioinnit osoittavat, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tarpeeksi tehokkaita sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, arvioi ministeriö tarvetta täydentää sopimuksen toimenpiteitä uusilla toimenpiteillä tai mahdollisesti muille tarkoituksenmukaisille ohjaukeinoille. Mikäli ministeriön harkinnan perusteella on sopimuksen toimenpiteitä uusilla toimenpiteillä täydentämällä mahdollista saavuttaa sopimukselle asetetut tavoitteet, päättää ministeriö sopimuksen täydentämisen käynnistämisestä. Johtoryhmä suunnittelee lisätoimenpiteet ja päättää sopimuksen päivittämisestä niiden osalta. **Sopimusta päivitetään tarpeellisiksi katsottujen sopimusta täydentävien lisätoimenpiteiden sisällyttämiseksi sopimukseen.** Mikäli ministeriön harkinnan perusteella sopimuksen toimenpiteitä uusilla toimenpiteillä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai sopimuksen lisäksi tarvitaan muita tarkoituksenmukaisia ohjaukeinoja, **ministeriö harkitsee ja päättää tarpeen mukaan muiden tarkoituksenmukaisten ohjaukeinojen suunnittelun käynnistämisestä ja mahdollisesta käytön otosta.**

7

JOHTORYHMÄ

Sopimuksen toteuttamista seuraamaan asetetaan johtoryhmä, joka koostuu sopimusosapuolten edustajista. Tarvittaessa ja sopimusosapuolten yhteisellä päätöksellä voidaan johtoryhmää täydentää myös muilla jäsenillä. Johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa käsittelemään muun muassa edellisen kalenterivuoden aikana tehtyjä toimenpiteitä ja saavutettuja tuloksia. Tämän lisäksi johtoryhmä kokoontuu aina tarvittaessa. Johtoryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii ministeriö, jollei toisin erikseen sovita.

Johtoryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä osallistua sopimuksen tavoitteiden ja niiden saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden kehittämiseen. Muun muassa ministeriön laatimia edellä kohdassa 6 kuvattuja yhteenvetoja ja kokonaisvaltaisten arviointien tuloksia hyödynnetään arvioitaessa mahdolliset tarpeet sopimuksen tavoitteiden ja mahdollisten lisätoimenpiteiden päivittämisiksi sopimukseen. Johtoryhmä päättää sopimuksen sisällön päivittämisestä/täydentämisestä.

8

SOPIMUKSEN KESTO, IRTISANOMINEN, SOPIMUKSESTA JA SITOUKSESTA IRTAUTUMINEN SEKÄ SOPIMUKSESTA JA SITOUKSESTA EROTTAMINEN

Sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu, ja on voimassa vuoden 2025 loppuun asti.

Tämän sopimuksen osapuolet ja sitoumuksen tehneet yritykset, kunnat ja muut yhteisöt pyrkivät toimimaan siten, että sopimuksen toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat.

Jos tämä sopimus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten kanssa, on etusija annettava laille, säännökselle tai määräykselle. Tämä sopimus ei estä ministeriötä/valtiota valmistelemasta sääntelyä tai ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi. Viimeksi mainitusta tulee ministeriön tiedottaa yhdistystä.

Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen, jos 1) toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna olennaisesti ja tavalla, jota sopimusosapuolet eivät ole voineet kohtuudella ennakoida, 2) tehdyn kokonaisvaltaisen arvioinnin ja ministeriön sen perusteella tekemän arvion mukaan sopimuksen toimenpiteitä uusilla toimenpiteillä täydentämällä ei ole mahdollista saavuttaa sopimukselle asetettuja tavoitteita tai 3) kokonaisvaltaisen arvioinnin jälkeen käynnistetyssä sopimuksen toimenpiteiden täydentämisessä ei ministeriön harkinnan perusteella saada täydennettyä sopimusta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeeksi tehokkailla lisätoimenpiteillä. Ministeriö voi irtisanoa tämän sopimuksen myös, jos sopimuksen allekirjoittamisesta kohtuulliseksi katsotun ajan päästä sitoumuksen tehneet yritykset, kunnat ja muut yhteisöt eivät kata merkittäväksi arvioitua osuutta yhdistyksen jäsenkentässä tapahtuvasta purkamisesta tässä sopimuksessa esitetyillä purkamisen kriteereillä.

Yhdistys, yritys, kunta tai muu yhteisö voi irtisanoutua sopimuksesta tai sitouksesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriölle. Mikäli sopimusosapuolena oleva yhdistys irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen irtisanoutumisen ajankohtaan.

Ministeriö voi erottaa yhdistyksen, yrityksen, kunnan tai muun yhteisön sopimuksesta tai sitouksesta, jos ne eivät toteuta niitä velvoitteita, joihin ne ovat sitoutuneet. Erottamisperusteena ovat toistuvat laiminlyönnit sopimuksen tai sitoumuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanossa tai niiden raportoinnissa. Havaittuaan sopimus- tai sitoumusvelvoitteen laiminlyönnin ministeriö lähettää yhdistykselle, yritykselle, kunnalle tai muulle yhteisölle huomautuksen. Mikäli huomautus koskee yhdistyksen jäsentä, lähettää ministeriö huomautuksen tiedoksi yhdistykselle. Jos yhdistys, yritys, kunta tai muu yhteisö ei sille annetussa kohtuullisessa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, voi ministeriö päättää yhdistyksen, yrityksen, kunnan tai muun yhteisön erottamisesta. Mikäli sopimusosapuolena oleva yhdistys erotetaan sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo yhdistyksen erottamisen ajankohtaan.

Tämä sopimus ja sitoumukset ovat oikeudelliselta luonteeltaan sen kaltaisia, ettei sopimuksen osapuolille tai sitoumuksen tehneille yrityksille, kunnille tai muille yhteisöille voi aiheutua missään tilanteissa sopimusta tai sitoumusta koskien seuraamuksia, kuten vahingonkorvausvelvollisuutta tai muita oikeudellisia sanktioita. Tilanteet koskevat esimerkiksi sopimuksen irtisanomista, sopimuksesta tai sitouksesta irtautumista tai niistä erottamista sekä tilanteita, joissa on kyse muutoin sopimuksen mukaisten velvoitteiden noudattamisesta.

Tämä sopimus laaditaan yhtenä kappaleena, joka säilytetään ministeriössä. Yhdistykselle toimitetaan jäljennös allekirjoitetusta sopimuksesta.

Allekirjoitettu sopimus julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 7. päivänä helmikuuta 2020

Krista Mikkonen
ympäristö- ja ilmastoministeri
Ympäristöministeriö

Jani Nieminen
Hallituksen puheenjohtaja
RAKLI ry

Jyrki Laurikainen
Toimitusjohtaja
RAKLI ry